

Tal kors och tvärs

Runt omkring oss finns det fullt av tal: antal, årtal, talserier, lyckotal, olyckstal, udda tal, jämna tal, primtal, pyttesmå tal och gigantiskt stora tal. Det finns även gott om nummer: husnummer, telefonnummer, hattnummer, postnummer, artikelnummer, bilnummer, skonummer, kragnummer, könummer, lottnummer, bussnummer, passnummer, IP-nummer, turnummer och otursnummer. Tack vare våra tio siffror kan vi presentera tal, nummer och en massa annat som datum, klockslag, temperatur och prisuppgifter.

Våra elever måste få många tillfällen att arbeta med siffror och tal på flera sätt – att lösa "korsord" är ett. Här gäller det att sätta siffrorna kors och tvärs i krysset så att tal bildas.

Precis som med vanliga korsord med bokstäver, är det svårt att veta vem som är den ursprungliga upphovsmannen till korsord med siffror. Det går exempelvis att hitta sifferkorsord på tidningars pysselsidor, i kluringböcker och naturligtvis på webben.

Det är praktiskt att ha ett antal självgående matematikuppgifter eller aktiviteter i klassrummet som elever kan jobba med på egen hand när de väntar på hjälp eller har blivit klara med andra uppgifter.

Krysset är uppbyggt som ett vanligt korsord. Det går att börja med vilken uppgift som helst. Läs texten, fundera ut svaret och skriv sedan in det vid respektive pil, med en siffra i varje ruta. Uppgifterna är av blandad art, ibland är det en faktauppgift, ibland krävs att en beräkning görs. En del frågor kan vara svårare än andra att besvara, men de svar som redan finns kan kanske ge hjälp. På så sätt blir krysset lättare och lättare att lösa.

Krysset till höger är konstruerat för elever på låg- och mellanstadiet. På Nämnaren på nätet finns lösningen och dessutom fler kryss att ladda ner.

Låt eleverna konstruera egna kryss. Det är relativt enkelt att göra sifferkryss jämfört med att använda bokstäver som ska bilda ord. Antingen kan eleverna få helt fria händer när de gör kryssen, men det kan också vara klokt att sätta upp vissa begränsningar som att merparten av frågorna ska ta upp ett specifikt matematiskt innehåll eller att det bara får vara ett maximalt antal siffror i ett tal.

Ni som har eller gör egna kryss får gärna skicka dem till oss så kan vi bygga upp en gemensam samling av sifferkryss.

Lycka till!

namnaren@ncm.gu.se

sifferkryss

Skriv tvåhundrafemtioetusensjuhundrasextiotre baklänges.

Vad får du om du först halverar 180 och sedan halverar det nya talet en gång till?

Vilken siffra står den romerska bokstaven V för?

Vilka siffror ska talserien fortsätta med?
1, 9, 2, 8, 3, 7, _, _, _

Om man delar ett tal i tre lika stora delar och sedan multiplicerar en av delarna med 4, så får man talet 76. Vilket var ursprungstalet?

Vad är hälften av 162?

En saftdunk rymmer 3 liter. Saften ska blandas med 5 delar vatten. Hur många liter saft blir det?

En bok har 153 sidor. Hur många sidor har du läst när du har hunnit igenom $\frac{1}{3}$ av boken?

Runt en hundgård som var 7 meter lång och 4 meter bred skulle man sätta upp ett staket. Hur många meter blir hela staket?

